

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-
економічною безпекою**

МАТЕРІАЛИ

**IX Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
«ОБЛІК, АУДИТ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЗВІТНІСТЬ
У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ»
8-9 травня 2025 року**

м. Дніпро

УДК 657.6.221

Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей IX Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 8-9 травня 2025 р. – Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро, 2025. – 213 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками: «Бухгалтерський облік як інструмент інформаційного забезпечення контролю, аналізу та управління». «Трансформація системи оподаткування підприємств в умовах воєнних викликів: сучасний стан та можливості розвитку». «Інститут аудиту в Україні в умовах воєнного часу: сучасний стан та перспективи адаптації». «Управління фінансово-економічною безпекою підприємств». «Фінансові стратегії забезпечення стійкості підприємств в умовах воєнної нестабільності». «Вплив цифрових технологій на автоматизацію обліку, аудит та електронне подання звітності».

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори. Редакція не завжди поділяє думку та погляди автора. Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права», при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

Оригінал-макет підготовлений кафедрою обліку, оподаткування та фінансово-економічною безпекою на факультеті обліку і фінансів Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

Комп'ютерне верстання: Одношевна О.О.

Зареєстровано в УкрІНТЕІ. Посвідчення № 610 від 6 листопада 2024 року.

© Автори, 2025

© Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, 2025

© Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2025

Програмний комітет конференції:

Голова оргкомітету

ГУБАРИК О.М. – кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою.

Члени оргкомітету:

ГАЛИНА ПАВЛОВА – декан факультету обліку і фінансів, доктор економічних наук, професор;

НАТАЛІЯ ВАСИЛЬЄВА – заступник декана факультету обліку і фінансів із наукової роботи, доктор економічних наук, професор;

ЛЕСЯ ВАСИЛЬЄВА – професор кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, доктор з державного управління, професор.

Координатор заходу:

ОЛЬГА ОДНОШЕВНА – доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою кандидат економічних наук, доцент.

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ПОДАТКОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

*Альона Міньковська, к.е.н., доц
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Малий бізнес є важливою складовою національної економіки України: він забезпечує робочі місця, наповнює місцеві бюджети та сприяє розвитку конкурентного середовища. У мирний час підприємці працювали в умовах постійної податкової трансформації, але з початком повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році ситуація змінилася кардинально. Воєнний стан не лише зруйнував логістику, постачання та споживчий попит, а й вплинув на податкове середовище малого підприємництва через зміну підходів до адміністрування, звітності та фіскального навантаження. Ці тези мають на меті висвітлити ключові трансформації податкової системи у воєнний період, виявити виклики, ризики та перспективи для малого бізнесу.

З початком повномасштабної агресії уряд України оперативно відреагував, запровадивши антикризові податкові заходи для підтримки малого бізнесу: введення спрощеної системи оподаткування із ставкою 2% від обороту (Закон № 2120-IX від 15.03.2022 р.); звільнення від сплати ЄСВ за найманих працівників у зоні активних бойових дій; тимчасове скасування штрафних санкцій та перевірок; продовження строків подання звітності та сплати податків у разі неможливості виконання обов'язків.

Ці заходи мали тимчасовий характер і були спрямовані на збереження бізнесу "на плаву", особливо в регіонах, де велися бойові дії або було втрачено доступ до ринків.

У 2022–2023 роках значна частина малого бізнесу перейшла на спрощену систему 2%. Вона виявилась вигідною для підприємств із низькою маржею, які працювали з безготівковими оборотами. Однак система мала ряд обмежень, які створювали труднощі: неможливість співпраці з бюджетними установами; обмеження на зовнішньоекономічну діяльність (на початкових етапах); відсутність чітких критеріїв щодо визначення права платити за ставкою 2% після релокації бізнесу.

Після скасування цієї системи з 1 липня 2023 року багато підприємців повернулися до 3-ї групи ЄП або загальної системи, що в окремих випадках підвищило податкове навантаження без відновлення докризових доходів.

Станом на 2024–2025 роки спостерігається зниження податкової дисципліни серед малого бізнесу. Частково це пов'язано з: ускладненим доступом до банківських сервісів та електронної звітності в регіонах з нестабільною енергетичною ситуацією; втратою бухгалтерської документації під час евакуації або знищення офісів; неможливістю зберегти штат фахівців, відповідальних за податкові обов'язки.

Держава, з одного боку, декларує підтримку малого підприємництва, з іншого — посилює контрольні механізми (запровадження РРО, електронного обліку, камеральних перевірок), що може стати стрес-фактором для ФОПів, особливо тих, хто працює у сфері торгівлі, послуг чи харчування.

Частина підприємств була змушена перемістити виробництво чи послуги з прифронтових до безпечніших регіонів. Однак при цьому не було механізму автоматичного врахування зміни місця провадження діяльності в податкових реєстрах, що викликало складнощі з: реєстрацією нової адреси об'єкта оподаткування; сплатою місцевих податків (земельний, екологічний, податок на нерухомість) у новій громаді; відсутністю стимулів з боку приймаючих ОТГ, які не завжди були зацікавлені у співпраці з переміщеним бізнесом.

У результаті малий бізнес опинявся у ситуації податкової невизначеності, коли ризики подвоєння зобов'язань або їх некоректного розрахунку значно зростали.

У період воєнного стану мале підприємництво зіштовхнулося з низкою непрямого податкового тиску, зокрема:

- інфляція та зростання вартості сировини призводили до зменшення прибутку, а отже, сплачений податок у відсотковому співвідношенні ставав обтяжливим.

- зміни валютного курсу вплинули на імпортозалежні галузі, які не мали компенсаторного механізму в податковій політиці.

- упровадження нових обов'язків (звіти по ТЦУ, електронні накладні, облік товарних залишків) для частини ФОП 2-ї та 3-ї групи призвело до зростання адміністративного навантаження.

Варто відзначити, що в низці випадків держава запроваджувала ефективні інструменти підтримки, які пом'якшили податкове навантаження: грантові програми «є Робота» (для виробництва, переробки, садівництва); податкові канікули або знижені ставки для бізнесів, які постраждали внаслідок обстрілів; програми підтримки релокованих підприємств у співпраці з міжнародними донорами.

Однак доступ до таких програм мав вибірковий характер, часто супроводжувався бюрократичними труднощами та був недоступний для мікробізнесу в селах або прифронтових громадах.

Воєнний стан кардинально змінив податкове середовище малого підприємництва в Україні. З одного боку, були вжиті необхідні заходи для пом'якшення податкового тиску, але з іншого — довготривалі структурні виклики залишилися невирішеними. Для збереження малих підприємств у воєнний і післявоєнний період варто: запровадити довготривалу податкову стратегію для ФОП з врахуванням регіональних та воєнних факторів; автоматизувати та спростити облік і звітність, створивши єдину платформу для підприємців без потреби в бухгалтері; диференціювати податкове навантаження залежно від розміру бізнесу, обороту та місця провадження діяльності; посилити роль місцевих громад у створенні лояльних умов оподаткування для малого бізнесу, включаючи податкові пільги на землю та нерухомість; розвивати консультаційні хаби (офлайн та онлайн) для допомоги підприємцям у сфері оподаткування та звітності.

<i>Шеремета Анастасія</i>	71
Обліковий аспект нарахування та сплати податку на прибуток	73
<i>Шкарбун Артем</i>	
Організація внутрішнього контролю за рухом і зберіганням виробничих запасів	75
<i>Явтушок Дмитро</i>	
Система показників оцінки рівня кадрової безпеки підприємства	77

СЕКЦІЯ 2

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ	80
<i>Алексєєва Анна</i>	
Оподаткування та етапи організації облікового процесу оплати праці працівників дснс в умовах військового стану	80
<i>Дук Анастасія</i>	
Фіскальні ризики для фермерських господарств у зв'язку зі зміною підходів до оподаткування землі	82
<i>Кравченко Анна</i>	
Мінімальне податкове зобов'язання як інструмент фіскального контролю в аграрному секторі України	84
<i>Лега Ольга, Прийдак Тетяна, Яловега Людмила</i>	
Податкова відкритість у фокусі esg: від звітності до відповідальності	86
<i>Логвиненко Альона, Гулівець Юлія</i>	
Податкові пільги та стимули: міжнародний досвід та можливості для України	89
<i>Альона Мінковська</i>	
Вплив воєнного стану на податкове середовище малого підприємництва	91
<i>Павленко Оксана</i>	
Трансформаційні зміни в системі оподаткування України	93
<i>Павлова Галина</i>	
Сучасні напрями розвитку бухгалтерського обліку в державному секторі та їхній зв'язок із трансформацією системи внутрішнього державного фінансового контролю й іншими елементами управління державними фінансами в Україні	95
<i>Перерва Петро, Канцедаль Наталія, Лега Ольга</i>	
Відповідальне оподаткування як елемент репутаційного капіталу бізнесу	99
<i>Посипай Максим</i>	
Особливості оподаткування діяльності фізичних осіб–підприємців другої групи	103
<i>Саванчук Тетяна</i>	